

K ŠUBERTOVU JUBILEU

(F. A. Šubert: Jan Výrava. Drama o pěti dějstvích, režie M. Nový. Scénická výprava J. M. Gottlieb. Národní divadlo dne 25. března)

F. A. Šubert byl příliš umělcem, aby bylo třeba při vzpomínce na jeho sedmdesáté páté narozeniny zvětšovati jeho význam. České literární a divadelní události nejsou ani tak četné ani tak rušné ani tak veliké, abychom pro ně mohli zapomenouti na jeho práci; je doposud živá. F. A. Šubert byl po řadu let ředitelem Národního divadla a do jisté míry utvářel jeho osud; lze říci, že to, co se dnes nazývá českou divadelní tradicí, z velké části je jeho dílem. Realistické drama lidové, selský odboj a konečně i živel dělnický byly poprvé Šubertem uvedeny na českou scénu. Jeho básnická díla nejsou snad velkolepý umělecký čin, avšak jejich duch svého času byl nový a byl jasně vyjádřen. Konečně zdá se mi, že více než dramatická práce činí Šuberta divadelním básníkem prudká vůle a síla, s níž dovedl býti ve všech divadelních věcech, aby je obracel v jediný směr. Vzpomeneme-li na Šubertovy snahy, lze říci, že směřovaly k dvěma cílům: aby Národní divadlo bylo národní, aby bylo divadlem a jeho úroveň aby byla evropská.

Jan Výrava byl napsán r. 1886, pět let po Probuzencích; jest to drama selského odboje, avšak nezásadního. Sedlák Výrava je příliš samolibý a jeho buřičství velmi se podobá osobní pomstě. Činy Šubertových sedláků nesměřují proti císaři ani proti šlechtě, kdyby správce Karmin nebyl tak divadelním karabáčníkem a kdyby nebylo císařského patentu, strašný stav hospodářský sám nebyl by patrně pro sedláky dost dobrým důvodem ke vzpouře. A přece ve své době projev Šubertův byl odvážný! Ovšem zdrželivost Výravova činí postavu mátožnou, tato skutečnost je největším kazem dramatu. Romantické dvojice milenecké a sentimentální scény, dnes již trochu nepřijemné, nejsou víc než peníz, který Šubert platil starým zálibám. Mimo tyto nyjící ostrovy řine se však

prudký tok dramatu, jež má znaky moderního cítění a krásy.

Herecky šlo při provedení Jana Výravu do tuhého, res ad triarios venit, hrál Želenský, Deyl, Hurt, ale pole přesto bylo ztraceno. Režie byla nedokonalá (scéna, v níž zabit Martínek, selky!) a scénická výprava špatná.